O Tempora! O Mores! (Τι καιροί! Τι ήθη!)

Categories : ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

Date : 26 Μαρτίου, 2013

Ζώντας στη σύγχρονη κοινωνία δεν είναι λίγες οι στιγμές κατά τις οποίες αισθανόμαστε ότι η «κοινή λογική» καταστρατηγείται και επικρατεί η λεγόμενη παράλογη λογική. Ιδιαίτερο επίσης χαρακτηριστικό της περιρρέουσας ατμόσφαιρας είναι οι ταχύτατοι ρυθμοί και η ολοένα αυξανόμενη συχνότητα με την οποία εμφανίζονται παράλογα γεγονότα και καταστάσεις.

Ο εν λόγω παραλογισμός επεκτείνεται και σφραγίζει τις ανθρώπινες σχέσεις οι οποίες έχουν καταστεί προβληματικές, αν όχι σε πολλές περιπτώσεις αρρωστημένες. Οι πικροί καρποί των δηλητηριασμένων ανθρωπίνων σχέσεων εμφανίζονται καθημερινά και πολλαπλώς στην καθημερινή αδυναμία συνεννοήσεως των ανθρώπων στον επαγγελματικό ή οποιοδήποτε άλλο κοινό χώρο, τα ραγδαίως αυξανόμενα διαζύγια, μέχρι την απροκάλυπτη και ωμή βία (σωματική, λεκτική, διαδικτυακή). Η κατάσταση αυτή έχει προβληματίσει ουκ ολίγους συμπολίτες μας και δη διανοούμενους και έχουν γραφτεί αρκετά για το θέμα αυτό. Ωστόσο, για να λύσεις ένα πρόβλημα, πρέπει να εντοπίσεις την πραγματική αιτία και όχι τις συνέπειες.

Η αστοχία του εντοπισμού της αιτίας του προβλήματος είναι αποτέλεσμα του γεγονότος ότι οι ίδιοι οι αναζητούντες την λύση, «νοσούν» συχνά από το αίτιο και δεν το έχουν αντιληφθεί. Ένα απλό παράδειγμα, αρκεί να μας πείσει. Ας υποθέσουμε ότι αναζητούμε την λύση στο πρόβλημα της διαφθοράς και απαριθμούμε αίτια: δεν εφαρμόζονται οι νόμοι, υπάρχει ένα περίπλοκο θεσμικό πλαίσιο, η δικαιοσύνη δεν λειτουργεί σωστά, τα ΜΜΕ προβάλλουν υλιστικά και όχι υγιή πρότυπα κλπ κλπ. Συνήθως σταματάμε στο επίπεδο αυτό και προτείνουμε τις προφανείς λύσεις: απλοποίηση του νομικού πλαισίου, εφαρμογή των νόμων, προβολή υγιών προτύπων κλπ κλπ και… αποτυγχάνουμε.

Η αποτυχία εφαρμογής των λύσεων έγκειται στο γεγονός ότι δεν έχουμε αντιληφθεί τι σημαίνει **ήθος**, από πού απορρέει και ποια η σημασία του για την λειτουργία του κοινωνικού συνόλου. Το ήθος σε ατομικό επίπεδο εκφράζει τα ψυχικά χαρακτηριστικά που συγκροτούν την προσωπικότητα και σε κοινωνικό επίπεδο -τα ήθη- αποτελούν τους παραδοσιακούς κανόνες κοινωνικής συμβίωσης (Ελληνικό Λεξικό Τεγόπουλου – Φυτράκη). Το ήθος και τα ήθη αλληλοεπηρεάζονται και αποτελούν την καταλυτική εκείνη δύναμη που καθορίζει τη λειτουργία της

κοινωνίας, ανεξάρτητα και αρκετές φορές αντίθετα από τους γραπτούς νόμους και τις θεσμοθετημένες διαδικασίες.

Το ήθος και τα ήθη με τη σειρά τους εκπορεύονται ορμητικά από την ψυχή του κάθε ανθρώπου και του συνόλου και συγκεκριμένα από τον πυρήνα της ψυχικής δυνάμεως: την βιοθεωρία του ανθρώπου. Η λέξη βιοθεωρία είναι παρεξηγημένη και αντιμετωπίζεται ως ένας ακόμη επιστημονικός όρος, ενώ είναι η βασική κίνηση που κάνει κάθε ψυχή, έστω και στρεβλά, έστω και ελλιπώς. Η βιοθεωρία είναι σύμφυτη με τα πιστεύω του ανθρώπου ευρύτερα, τι πιστεύω ότι είμαι εγώ, τι πιστεύω ότι είναι η ζωή, τι πιστεύω για τον ρόλο μου στην κοινωνία. Έχει διαπιστωθεί ιστορικά και κοινωνικά ότι ακόμη και μεγάλοι εγκληματίες έχουν βιοθεωρία και από αυτήν κινούνται. Για παράδειγμα στο έργο «η Πτώση» (der Untergang) που έχει γραφτεί από μαρτυρίες της ιδιαιτέρας γραμματέως του Χίτλερ, αναφέρεται ότι ο ίδιος ο Χίτλερ ομολόγησε ότι πολλές φορές χρειαζόταν να καταστείλει τις φωνές εσωτερικής αντίδρασης, προκειμένου να προχωρήσει σ’ αυτό που ήταν εξελικτικά (κοινωνική εξελικτική) σωστό για την Αρία φυλή.

Συνεπώς η πρωταρχική και κύρια αιτία της σύγχρονης κρίσεως σχέσεων – κοινωνίας είναι η ιεραρχία των αξιών που συνειδητά ή μη επιλέξαμε για την ζωή μας και ο προορισμός που αποφασίσαμε να προσδώσουμε στον εαυτό μας. Από αυτά εκπηγάζει το ήθος (και τα ήθη) και όχι από τους επιμέρους εξωγενείς παράγοντες. Ο δικαστής που λάτρεψε (πίστεψε) στο χρήμα με την έννοια ότι αυτό θα του δώσει τον παράδεισο (οντολογική πληρότητα) θα δικάζει στραβά, έστω κι αν αλλάξει το νομικό πλαίσιο. Η μάνα που πίστεψε στην καριέρα της θα παραμελεί το παιδί της, όσο κι αν εκπαιδευτεί να μην το κάνει, ο πολιτικός που λάτρεψε την δόξα θα προδώσει το έθνος του σε παράγοντες που θα του την προσπορίσουν.

Το έθνος μας και ο λαός, από την αρχή της υπάρξεώς του έως σήμερα, συνέδεε με άρρηκτους δεσμούς το θείο με την καθημερινή και κοινωνική του ζωή. Ένας από τους θεμελιώδεις νόμους των αρχαίων Ελλήνων ήταν ότι της κακής πράξεως, σκέψεως, λειτουργίας έπεται η Νέμεσις. Αντιθέτως, της αρετής μετά μόχθου ακολουθούσε η επιβράβευση και η πραγματική αιώνια ευζωΐα. Το πρόβλημα των ηθών είναι πρόβλημα βιοθεωρίας και δεν λύνεται αποσπασματικά. Η αναγέννηση του νέου ελληνισμού πρέπει να ξεκινήσει από εκεί, ώστε να συνεχίσει να έχει νόημα η ύπαρξη του έθνους μας. Πρωτίστως για μας τους ίδιους, αλλά και για ολόκληρο το κοσμοϊστορικό γίγνεσθαι.

Συντακτική Ομάδα Κοινωνικής Ανατολής

(Πηγή)